

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 7 sierpnia 2009 r.

*Pan
Ryszard Nowak
Starosta Ząbkowicki*

*ul. H. Sienkiewicza 11
57 - 200 Ząbkowice Śląskie*

LWR-410-23-04/2009
P/09/92

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śląskich, zwane dalej Starostwem, w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowania ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego w latach 2007 - 2009 r. (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 15 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, ze stwierdzeniem uchybień realizację przez Starostwo Powiatowe w Ząbkowicach Śląskich w latach 2007 – 2009 (I półrocze) zadań z zakresu pomocy społecznej, określonych przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej². Stwierdzone uchybienia dotyczyły nie sporządzania bilansu potrzeb finansowych, kadrowych w zakresie pomocy społecznej oraz nie prowadzenia bieżącej kontroli w zakresie funkcjonowania domów pomocy społecznej.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia i oceny cząstkowe.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz.728 ze zm.

1. Realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej m.in. koordynacja realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanie bilansu potrzeb powiatu ząbkowickiego dotyczących pomocy społecznej, nadzór nad działalnością domów pomocy społecznej oraz umieszczanie w nich skierowanych osób i wydanie stosownych decyzji w tych sprawach zostały powierzone jednostce organizacyjnej pod nazwą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej pozostawały w gestii Starostwa.

Stosownie do wymogów art.19 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, została opracowana i po pozytywnym zaopiniowaniu przez gminy powiatu ząbkowickiego, przyjęta uchwałą Rady Powiatu z dnia 18 października 2007 r.- „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2013”. Strategia określiła cele strategiczne obejmujące: przeciwdziałanie kryzysom w rodzinie, organizację systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych, bezrobotnych i ludzi starych, oraz rozwój infrastruktury socjalnej i aktywizację społeczności lokalnej. Wskazane zostały też cele operacyjne i realizatorzy, niemniej nie opracowano szczegółowych harmonogramów realizacji zadań w poszczególnych latach z uwzględnieniem potrzeb rzeczowych i finansowych oraz źródeł pozyskiwania środków finansowych na ten cel.

Informacje o zakresie i formach pomocy społecznej realizowanej na terenie powiatu, opracowywane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, były prezentowane w badanym okresie na sesjach Rady Powiatu (3 krotnie) oraz posiedzeniach Komisji Infrastruktury Społecznej (7 krotnie) i Komisji Budżetowej (2 –krotnie). Sygnalizowane były również potrzeby w zakresie pomocy społecznej w tym dotyczące m.in. konieczności zatrudnienia specjalistów do spraw poradnictwa i terapii rodzinnej, zwiększenia środków na funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bardzie dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego kadr w zakresie pomocy społecznej z terenu powiatu. NIK zwraca jednak uwagę, że potrzeby te, poza ich wskazaniem i powtarzaniem w kolejnych latach, nie zostały jednoznacznie zwymiarowane, nie oszacowano kwot niezbędnych na ich realizację, ani terminów ich wykonania.

2. Na terenie powiatu ząbkowickiego funkcjonowało w okresie objętym kontrolą łącznie 5 ponadgminnych domów pomocy społecznej (DPS), w tym 4 w: Brzeźnicy, Opolnicy, Ząbkowicach Śl. i Ziębicach prowadzone przez Powiat Ząbkowicki oraz DPS w Henrykowie prowadzony przez Caritas Archidiecezji Wrocławskiej.

NIK pozytywnie ocenia zrealizowanie zadań określonych w programach naprawczych, w wyniku których zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie domu pomocy społecznej na czas nieoznaczony otrzymały w latach 2007-2008 cztery DPS tj.: w Henrykowie, Opolnicy, Ząbkowicach Śląskich i Ziębicach. Koszty realizacji zadań związanych z podniesieniem standardów w zakresie usług opiekuńczo-bytowych w DPS poniesione przez Powiat w latach 2006-2007 wyniosły 2.091 tys. zł i obejmowały m.in. remont dachu i elewacji oraz montaż windy w DPS w Ziębicach, termomodernizację kotłowni oraz system ochrony przeciwpożarowej i wymianę okien w DPS Opolnica, system alarmowo-przeciwpożarowy w DPS w Henrykowie, montaż systemów przywoławczo-alarmowych we wszystkich domach.

DPS Brzeźnica funkcjonował w oparciu o zezwolenie warunkowe wydane przez Wojewodę Dolnośląskiego (decyzja Nr PS. II. 90123 – 24/2006 z 28 grudnia 2006 r.), w którym termin uzyskania wymaganych standardów został określony do 31 grudnia 2010 r. W przypadku tej jednostki, funkcjonującej w obiektach stanowiących własność Zgromadzenia Sióstr św. Jadwigi Śląskiej we Wrocławiu, wdzierżawionych Powiatowi do 31 sierpnia 2011 r., nie został zrealizowany niezbędny wymóg standaryzacji dotyczący zainstalowania windy osobowej. Jednocześnie brak zgody Zgromadzenia na przedłużenie terminu dzierżawy stwarza – w ocenie NIK- zagrożenie dla perspektywy dalszego prowadzenia tej placówki w tych obiektach, a Zarząd Powiatu nie przedstawił dotychczas koncepcji rozwiązania tego problemu.

DPS-y na terenie powiatu ząbkowickiego dysponowały ogólną liczbą 533 miejsc, w tym: 308 - dla osób somatycznie przewlekle chorych, 155 - dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (DPS Opolnica) i 70 - dla psychicznie chorych kobiet (DPS Brzeźnica). W latach 2007-2009 (I kwartał) w DPS przebywało od 538 do 546 pensjonariuszy, w tym 186 osób przyjętych w tym okresie, z czego tylko 73 osoby z terenu gmin powiatu. Okres oczekiwania na przyjęcie do domu pomocy społecznej dla osób somatycznie przewlekle chorych wynosił od 1 do 2 miesięcy, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie - 6 miesięcy, psychicznie chorych kobiet – (w 2007 r.) -24 miesiące. Na przyjęcie do DPS według stanu na 30 czerwca 2009 r. oczekiwało ogółem 9 osób.

NIK nie wnosi uwag do prawidłowości ustalania oraz terminowości ogłaszania w wojewódzkim dzienniku urzędowym średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca dla wszystkich funkcjonujących na terenie powiatu ząbkowickiego domów pomocy społecznej.

Wydatki powiatu ząbkowickiego na prowadzenie domów pomocy społecznej wzrosły z 11.890,2 tys. zł w 2007 r. do 13.746 tys. zł w 2008 r., tj. o 15,6% i stanowiły odpowiednio 90,7% i 96,5% potrzeb zgłoszonych przez te placówki. Udział otrzymanych dotacji na funk-

cjonowanie DPS w wysokości odpowiednio 8.071 tys. zł w 2007 r. i 8.893,8 tys. zł w 2008 r. stanowił kolejno 67,9% i 64,7 % poniesionych wydatków.

W ramach nadzoru Starostwa nad domami pomocy społecznej w badanym okresie przeprowadzane były kontrole finansowe obejmujące 5% wydatków ze środków publicznych oraz audyt wewnętrzny w zakresie gospodarki finansowej oraz rozliczenia inwestycji i gospodarki nieruchomościami. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podejmowało wyłącznie postępowanie wyjaśniające bądź kontrolę doraźną w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu domów pomocy społecznej, łącznie w 3 przypadkach. Natomiast nie były realizowane kontrole w zakresie merytorycznej działalności domów pomocy społecznej, w tym odnoszące się do jakości świadczonych usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych, a także stopnia zapewnienia intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa podopiecznym.

Na 1 pracownika socjalnego zatrudnionego w ośrodkach pomocy społecznej powiatu przypadało średnio 2.411 mieszkańców, podczas gdy określony w art.110 ustawy o pomocy społecznej wskaźnik zatrudnienia tych pracowników wynosił 1 pracownik na 2.000 mieszkańców. Spośród 7 gmin powiatu tylko w 2 liczba pracowników socjalnych była wystarczająca, a w pozostałych 5 wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 2.283 (gmina Ziębice) do 2.891 (gmina Kamieniec Ząbkowicki) mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Przedstawiając Panu Staroście powyższe uwagi i oceny Najwyższa Izba Kontroli działając na podstawie art.60, ust.1 i 2 ustawy o NIK wnosi o :

1. Rozważenie możliwości opracowania harmonogramów realizacji zadań przewidzianych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, z uwzględnieniem potrzeb finansowych i źródeł pozyskiwania środków finansowych na ten cel oraz bieżące monitorowanie ich wykonania.
2. Określenie zakresu i form nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi oraz okresowe przeprowadzanie w podległych domach pomocy społecznej kontroli w zakresie realizacji zadań merytorycznych związanych z opieką nad pensjonariuszami.
3. Zapewnienie warunków do dalszego funkcjonowania na terenie gminy domu pomocy społecznej dla psychicznie chorych kobiet poprzez doprowadzenie do poprawy wymaganych standardów w dotychczasowym obiekcie, bądź rozważenie możliwości pozyskania innego obiektu na ten cel.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę w terminie miesiąca od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art.61 ust.1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust.2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.